

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

BÙI THỊ THU TRANG

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT
TRONG MỘT SỐ TRẠNG THÁI THẨM THỰC VẬT
Ở XÃ PHAN THANH, HUYỆN NGUYÊN BÌNH,
TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Thái Nguyên, năm 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

BÙI THỊ THU TRANG

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT
TRONG MỘT SỐ TRẠNG THÁI THẨM THỰC VẬT
Ở XÃ PHAN THANH, HUYỆN NGUYÊN BÌNH,
TỈNH CAO BẰNG**

Chuyên ngành: SINH THÁI HỌC
Mã số: 60 42 01 20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS.TS. LÊ NGỌC CÔNG

Thái Nguyên, năm 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng cá nhân tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tác giả

Bùi Thị Thu Trang

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến PGS.TS Lê Ngọc Công - người thầy đã hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các thầy cô giáo Khoa Sinh học, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại Trường.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn UBND xã Phan Thanh, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Cao Bằng, Công ty Lâm nghiệp Cao Bằng, Trung tâm khí tượng thủy văn tỉnh Cao Bằng, Trường Cao đẳng Sư phạm Cao Bằng đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã luôn cổ vũ, động viên tôi trong suốt thời gian qua.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2017

Tác giả

Bùi Thị Thu Trang

MỤC LỤC

TRANG BÌA PHỤ	
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Nghiên cứu về thảm thực vật và hệ thực vật trên thế giới và Việt Nam	3
1.1.1. Nghiên cứu về thảm thực vật.....	3
1.1.2. Nghiên cứu về hệ thực vật	6
1.2. Nghiên cứu về thành phần loài, thành phần dạng sống và cấu trúc TTV	8
1.2.1. Nghiên cứu về thành phần loài thực vật	8
1.2.2. Nghiên cứu về thành phần dạng sống thực vật.....	12
1.2.3. Nghiên cứu về cấu trúc rừng.....	16
1.3. Nghiên cứu về các loài thực vật quý hiếm có nguy cơ bị tuyệt chủng	17
1.4. Nghiên cứu các yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật	20
1.5. Nghiên cứu về thảm thực vật, đa dạng thực vật ở Cao Bằng và khu vực nghiên cứu.....	21
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Đối tượng nghiên cứu	23
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	23
2.2.1. Đa dạng các trạng thái thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu	23
2.2.2. Đa dạng thực vật trong các trạng thái thảm thực vật chọn nghiên cứu	23
2.2.3. Đề xuất các giải pháp bảo tồn đa dạng thực vật	23

2.3. Phương pháp nghiên cứu	23
2.3.1. Phương pháp tuyến điều tra (TĐT).....	23
2.3.2. Phương pháp ô tiêu chuẩn (OTC).....	24
2.3.3. Phương pháp phân tích mẫu thực vật	25
2.3.4. Phương pháp xác định các yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật.....	26
2.3.5. Phương pháp xử lý số liệu	28
2.3.6. Phương pháp kế thừa	28
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN - XÃ HỘI VÙNG NGHIÊN CỨU	29
3.1. Điều kiện tự nhiên.....	29
3.1.1. Vị trí địa lý, ranh giới	29
3.1.2. Địa hình.....	29
3.1.3. Thổ nhưỡng.....	29
3.1.4. Khí hậu, thủy văn.....	30
3.1.5. Tài nguyên	31
3.1.6. Đặc điểm cảnh quan.....	31
3.2. Điều kiện kinh tế, xã hội vùng nghiên cứu.....	32
3.2.1. Dân tộc, dân số.....	32
3.2.2. Hoạt động nông, lâm nghiệp.....	32
3.2.3. Ngành công nghiệp	33
3.2.4. Giao thông.....	34
3.2.5. Văn hóa, giáo dục, y tế	34
Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	37
4.1. Đa dạng các trạng thái thảm thực vật ở KVNC	37
4.2. Đa dạng hệ thực vật trong các trạng thái TTV chọn nghiên cứu.....	40
4.2.1. Đa dạng ở mức độ ngành	41
4.2.2. Đa dạng về số họ, số chi và loài trong từng trạng thái TTV	42
4.3. Đa dạng thành phần dạng sống trong các trạng thái TTV	50
4.4. Đa dạng về cấu trúc hình thái	58
4.5. Đa dạng về giá trị sử dụng	65
4.6. Đa dạng về các loài cây quý hiếm có nguy cơ bị tuyệt chủng.....	66

4.7. Đa dạng các yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật	68
4.8. Đề xuất các giải pháp bảo tồn đa dạng thực vật	69
4.8.1. Các biện pháp về chính sách.....	69
4.8.2. Các biện pháp quản lý bảo vệ, phục hồi thảm thực vật	70
4.8.3. Các biện pháp về kỹ thuật.....	70
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	72
Kết luận.....	72
Đề nghị.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
PHỤ LỤC 1	
PHỤ LỤC 2	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Viết đầy đủ
KVNC	Khu vực nghiên cứu
Nxb	Nhà xuất bản
ODB	Ô dạng bản
OTC	Ô tiêu chuẩn
RNS	Rừng nguyên sinh bị tác động
RTS	Rừng thứ sinh (hình thành sau khai thác)
RTH	Rừng trồng Thông (20 năm)
TCB	Thảm cây bụi (hình thành sau khai thác)
TĐT	Tuyên điều tra
TTV	Thảm thực vật
UBND	Ủy ban nhân dân
UNESCO	Tổ chức Văn hóa, Khoa học, Giáo dục của Liên hợp Quốc

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Kí hiệu độ nhiều (độ dày rậm) thảm tươi theo Drude	25
Bảng 4.1. Sự phân bố của các bậc taxon ở KVNC	41
Bảng 4.2. Số lượng và tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các trạng thái TTV	43
Bảng 4.3. Các họ có từ 3 loài trở lên trong các trạng thái TTV ở KVNC	45
Bảng 4.4. Các chi có từ 3 loài trở lên trong các trạng thái TTV ở KVNC	48
Bảng 4.5. Thành phần dạng sống thực vật trong các trạng thái nghiên cứu	50
Bảng 4.6. Thành phần dạng sống trong từng trạng thái TTV	51
Bảng 4.7. Cấu trúc thẳng đứng của các quần xã trong khu vực nghiên cứu	59
Bảng 4.8. Giá trị sử dụng các loài thực vật tại KVNC	66
Bảng 4.9. Các loài thực vật có nguy cơ bị tuyệt chủng ở KVNC	66
Bảng 4.10. Đa dạng các yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật	68

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Sơ đồ bố trí ODB trong OTC 100m ² ở các trạng thái rừng nguyên sinh bị tác động, rừng thứ sinh và rừng trồng Thông tại KVNC.....	24
Hình 4.1. Phân bố của các bậc taxon ở KVNC.....	42
Hình 4.2. Tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các trạng thái TTV.....	43
Hình 4.3. Tỷ lệ (%) thành phần dạng sống trong các trạng thái nghiên cứu.....	50
Hình 4.4. Tỷ lệ (%) thành phần dạng sống trong các trạng thái TTV.....	52